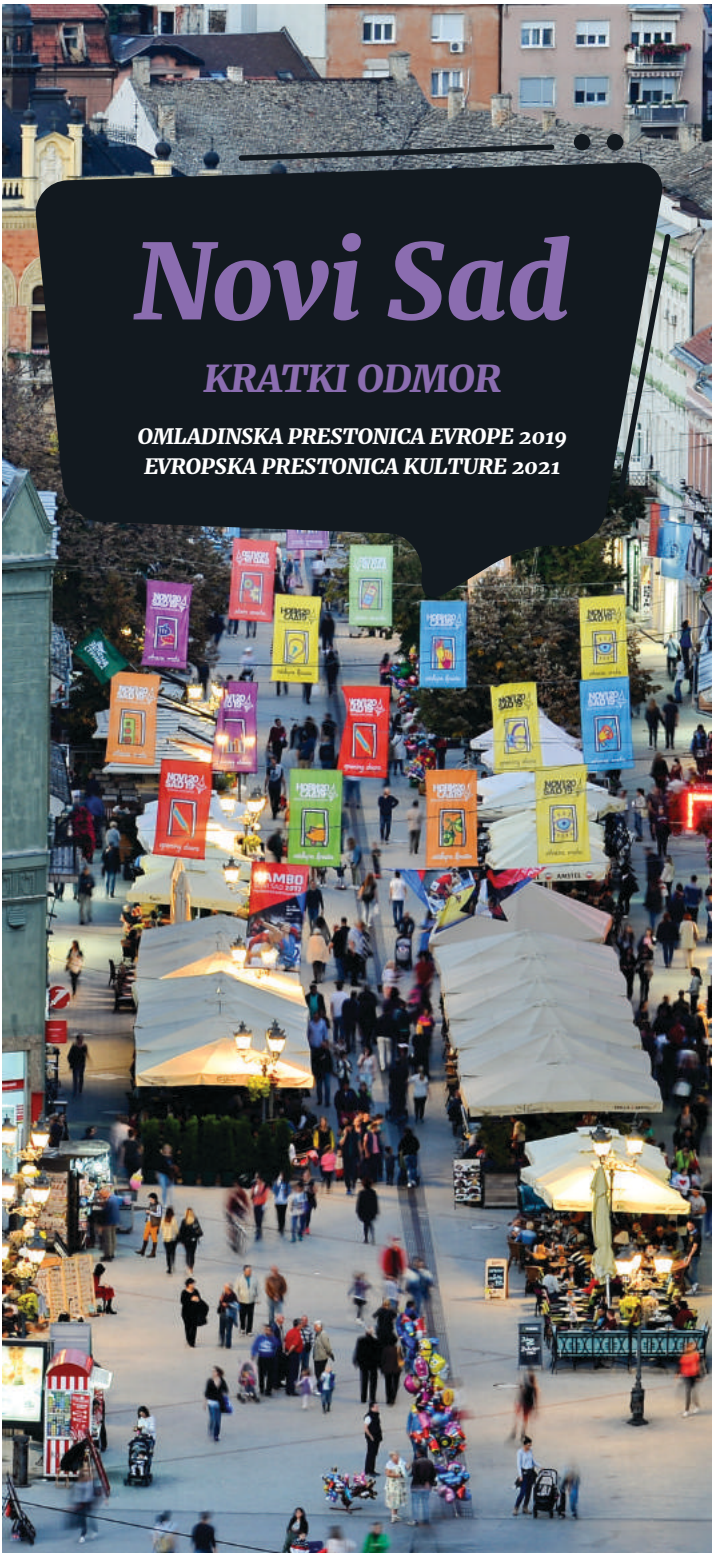

PRVI DAN Staro gradsko Jezgro

Nema boljeg načina da upoznate ritam nekog grada od obilaska njegovog glavnog trga i zato u svojoj turi Novim Sadom treba krenuti baš od Trga slobode. Na tom mestu organizuju se značajni festivali i koncerti.

Na inicijativu Svetozara Miletića, čiji se spomenik nalazi na centralnom delu trga, 1893. pokrenuta je izgradnja monumentalnog zdanja Trga slobode - **Gradske kuće**, prema projektu arhitekte Đerđa Molnara, u kojoj su se nekada davno održavali nadaleko čuveni novosadski balovi.

Trgom slobode pored Gradske kuće dominira i **Rimokatolička Crkva Imena Marijinog** koja je izgrađena u neogotskom stilu, između 1893. i 1895. godine. Crkva je takođe Molnarevo delo, koju mnogi Novosađani od milja zovu „katedralom“.

Čak i najnestrpljiviji šetači uživaće u ostatku obilaska srca Novog Sada, koji vodi kroz Zmaj Jovinu ulicu, sve do mesta gde se ona „uliva“ u Dunavsku. Baš na tom mestu nalazi se **Vladičanski dvor Eparhije bačke Srpske pravoslavne crkve**, izgrađen 1741. Dom se oslanja na **Crkvu Svetog Georgija**, ukrašenu ikonostasom koji je oslikao jedan od najpoznatijih slikara u istoriji Srbije – Paja Jovanović. Duž Dunavske ulice načičkane su neke od najstarijih zgrada u Novom Sadu: **Zgrada Kod Belog lava**, izgrađena u prvoj polovini 18. veka kao i **Gradska biblioteka**. U ulici se nalazi i **Zbirka strane umetnosti**, ali i mnoštvo prodavnica, restorana, poslastičarnica, pasaža...

Na samom kraju te ulice čeka vas **Dunavski park**, oaza zelenila sa puno spomenika, a prema verovanju, jedan od njih, posvećen pesniku i slikaru Đuri Jakšiću, ispunjava želje, ukoliko mu ih šapnete na uvo. Preko puta parka, nalazi se **Muzej Vojvodine i Muzej savremene umetnosti Vojvodine**.

Ako odvojite još dva – tri sata možete videti i obići šire

gradsko jezgro omeđeno ulicama Zlatne grede, Miletićevom, Grčkoškolskom, Pašićevom i Trgom Marije Trandafil. Tu ćete pronaći **Zgradu Platoneum**, sedište novosadskog ogranka Srpske akademije nauka i umetnosti, kao i **kuću Kod ikone** ili rodnu kuću Marije Trandafil, najveće dobrotvorke kod Srba. Po njoj je ime dobio obližnji trg na kom je zahvaljujući njenim donacijama podignuta zgrada **Matice srpske**, najstarije i najuglednije srpske kulturne i naučne institucije. U blizini je i **Nikolajevska crkva**, najstarija pravoslavna crkva izgrađena 1730. u kojoj su 1913. kršteni sinovi Mileve Marić i Alberta Ajnštajna. Na samom kraju Miletićeve ulice je **Grkokatolička Crkva Sv. apostola Petra i Pavla**, jedna od retkih građevina koja nije stradala u bombardovanju Novog Sada 1849.

Novi Sad je grad muzeja i galerija. U samom gradskom centru na Trgu galerija nalaze se reprezentativne galerijske postavke nacionalnog značaja. Stalna postavka **Galerije matice srpske** posetiocu pruža uvid u srpsko stvaralaštvo 18. i 19. veka, **Spomen-zbirka Pavla Beljanskog** čuva i izlaže najznačajnija dela srpske i jugoslovenske umetnosti nastalih između Prvog i Drugog svetskog rata. **Galerija likovne umetnosti Poklon zbirka Rajka Mamuzića** čuva i prezentuje dela savremene srpske likovne umetnosti posle Drugog svetskog rata. U večernjim satima preporučujemo da uživate u nekoj od operskih i baletskih predstava **Srpskog narodnog pozorišta**, kao i na koncertima klasične muzike u **Novosadskoj sinagogi**.

Petrovaradinska tvrđava

Najatraktivnija turistička zona Novog Sada je **Petrovaradinska tvrđava** - Gibraltar na Dunavu. To je jedna od najočuvanijih fortifikacija u Evropi istovremeno i izvanredan primer evropske vojne arhitekture. Građena između 1692. i 1780. zahvata površinu od 112ha, ima 10 kapija, 12.000 puškarnica i mesta za 400 topova. Tvrđavom dominira **Toranj sa satom**, zaštitni znak Novog Sada, poznat i kao „pijani sat“, jer njegova velika kazaljka pokazuje sate, a mala minute. Danas je Petrovaradinska tvrđava prostor koji oplemenjuje umetnički ateljei, **Muzej grada Novog Sada**, **Galerija**

i **Atelje 61, Planetarijum**, restorani i kafei. Tu se održava i jedan od najznačajnijih muzičkih festivala Evrope – **EXIT**.

U podnožju Tvrđave je barokni **Gradić** – deo Petrovaradina gde posebnu vrednost ima **Rimokatolička Crkva Sv. Juraja sa samostanom**, građena između 1701. i 1714. U blizini su: **Beogradska kapija** (18. vek), rodna kuća austrijskog generala i hrvatskog bana Josipa Jelačića (1801-1859) i **Srpska pravoslavna Crkva Sv. Pavla** (1922).

Preporučujemo da zastanete i uživate u pogledu sa terase Gornjeg platoa Tvrđave ili jednog od restorana ili da probate specijalitete kuhinje hotela **„Fortress Leopold I“**.

DRUGI DAN Novi Sad na obali reke

U letnjoj polovini godine, pored obilaska Petrovaradinske tvrđave i gradskog jezgra preporučujemo da otkrijete sve lepote grada na velikoj reci. Dunav je glavna ulica Novog Sada koji se na reku spustio ne samo najstarijim ulicama i reprezentativnim građevinama, već i novim gradskim četvrtima, šetalištima, plažama, čardama i vikend naseljima.

Tu je **Štrand**, po mnogima najlepša plaža na Dunavu, a svakako najpopularnija gradska plaža koja postoji već duže od jednog veka, na kojoj se leti održavaju razna sportska takmičenja, koncerti, festivali...

Mnogi Novosađani imaju vikendice na obližnjem **Ribarskom ostrvu i Kamenjaru**, sa brojnim čardama i restoranima, odakle se možete otisnuti u opuštenu plovību Dunavom ili obilaziti njegove rukavce, ade i ritove u potrazi za čapljama, gakom ili drugim retkim pticama koje nastanjuju ovo područje.

Na levoj strani Dunava je **Sremska Kamenica**, deo Novog Sada koji se oslanja na obronke Fruške gore. U centru su **Srpska pravoslavna Crkva Rođenja Bogorodice i Zmajev muzej**, odnosno

kuća u kojoj je neko vreme živeo Jovanović Zmaj. Posebne atraktivnosti su **Kamenički park i Dvorac Marčibanji – Karačonji** koji se u njemu i nalazi.

Manifestacije i noćni provod

U Novom Sadu organizuje se više od 200 festivala svake godine, od kojih je najpoznatiji **EXIT**. Ovaj muzički festival, kojeg je od osnivanja 2000. godine, pratila publika iz više od 90 zemalja sveta, dva puta je poneo titulu najboljeg evropskog festivala godine. Ipak, Novi Sad koji će **2021. biti Evropska prestonica kulture, a Omladinska prestonica Evrope 2019**, ima i mnoštvo drugih sadržaja i to tokom cele godine.

Ljubitelji klasične muzike mogu da uživaju u **Novosadskim muzičkim svečanostima** (NOMUS). Takođe, krajem leta se od 2000. godine organizuje **Festival uličnih svirača**, koji na ulice grada dovodi afirmisane i neafirmisane umetnike iz celog sveta.

Novi Sad ima i dugu pozorišnu tradiciju, a festivali sa najdužim kontinuitetom su **Sterijino pozorje** i Internacionalni festival alternativnog i novog teatra **INFANT**. Nisu zaboravljeni ni najmlađi, za koje se svake godine organizuje mnoštvo zanimljivih kulturnih i zabavnih sadržaja, a najpoznatije su **„Zmajeve dečje igre“**.

U Novom Sadu ne morate čekati neku posebnu priliku ili manifestaciju da biste se dobro proveli - svakodnevno možete uživati u nekom od njegovih mnogobrojnih kafića, klubova, diskoteka, kafanica, pivnica, splavova... a nakon takvog „zagrevanja“, zaputite se u srce noćnog života Novog Sada – **Ulicu Laze Telečkog** i ostatak večeri prilagodite svom raspoloženju i muzičkom ukusu ili pak na neki od splavova na **Ribarcu**.

Istražujte noćnu mapu Novog Sada postepeno i iz „prve ruke“, jer se ona neprestano menja i dopunjava iz sezone u sezonu.

Izdavač:
TURISTIČKA ORGANIZACIJA GRADA NOVOG SADA
Za izdavača: Branislav Knežević
Tekst: Gordana Stojaković, Staša Rosić
U izradi publikacije učestvovali: Slavica Lončar, Nemanja Dimić i Danijela Milidragović
Lektura, korektura: Lingua Novi Sad
Dizajn i priprema za štampu: Graphic Solutions
Fotografije: Dragan Kurucić, Aleksandar Milutinović, Dejan Knežević, EXIT-flickr, Bojan Hohnjec
Štampa: Futura, Petrovaradin
Tiraž: 6.000 kom
ISBN 978-86-80962-50-4
Novi Sad, 2018.

CIP- Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
338.48(497.113 Novi Sad)(036)
ISBN 978-86-80962-50-4
COBISS.SR-ID 326680839

Novi Sad - ture

1

Novi Sad iz jevrejskog ugla
Trajanje: 65-70 min. Jezik: engleski/srpski
Početna pozicija: Trg slobode - ispred Gradske kuće

2

Novi Sad iz ženskog ugla
Trajanje: 70 min. Jezik: engleski/srpski
Početna pozicija: Trg slobode - ispred Gradske kuće

3

Novi Sad za poneti
Trajanje: 65-70 min. Jezik: engleski/srpski
Početna pozicija: Trg slobode - ispred Gradske kuće

4

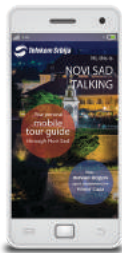
Petrovaradinska tvrđava
Trajanje: 65-70 min. Jezik: engleski/srpski
Početna pozicija: Trg vladile Nikolaja, Petrovaradin

Rezervacija na:
www.novisad.travel

NOVI SAD PRIČA aplikacija

Vaš lični vodič kroz znamenitosti Novog Sada

Šoping i gastronomija

U Novom Sadu svoje slobodno vreme možete iskoristiti za šoping i to po pristojnim cenama u nekoliko velikih šoping centara - Od „**Novog Bazaara**“ i „**Pariskog magazina**“, **do „Merkatora“ i tržnog centra „BIG“-a**. Ako, pak, više volite šoping pod otvorenim nebom, tajanstvena mreža radnjica i suvenirnica koje povezuju Pašićevu, Zmaj Jovinu i Dunavsku ulicu će vas oduševiti.

Kada vas duga šetnja izgladni, sledi zahtevan zadatak: odabir idealnog mesta za ručak ili večeru. O lokalnim specijalitetima ispevane su mnoge pesme i to s razlogom. Ukoliko nameravate da se držite strogog centra Novog Sada i probate najlepše lokalne specijalitete, nećete pogrešiti ako posetite neki od mnogobrojnih restorana i probate neke od njihovih specijalitete.

Poslednjih godina sve su zastupljenije i razne internacionalne kuhinje. Pored italijanske, koja se odomaćila u svim delovima sveta, možete uživati u odličnoj kineskoj hrani, francuskoj kuhinji, kao i predivnim ribljim/mediteranskim restoranima, ili u specijalizovanim restoranima za vegane i vegetarijance.

Pravi hedonisti, pored vatrometa za nepca, ovde mogu da dobiju i neponovljiv ambijent karakterističan za ovaj deo Evrope i to u čardama, jedinstvenim ugostiteljskim objektima duž Dunava ili u nekom od mnogobrojnih salaša u blizini Novog Sada.

TREĆI DAN – Fruška gora

Fruškogorski prostor je skup izvanrednih atraktivnosti. Fruškogorska flora, fauna, pejzaži, termalni izvori – banje,

jezera predstavljaju osnov za turizam posebnih interesovanja (pešačenja, cikloturizam, posmatranje retkih biljnih vrsta i ptica, ribolov, lov), ali i za rekreativne i izletničke programe, škole u prirodi, nautički, zdravstveni-spa/wellness turizam, jahanje, sankanje, sakupljanje lekovitog bilja i pečurki...

Ako ka Fruškoj gori krenete putem koji vodi preko Petrovaradina i Tekije, naići ćete na ekumensko svetište kojim dominira **Rimokatolička Crkva Snežne Gospe** (1881) izgrađena u spomen na Petrovaradinsku bitku (1716) i pobedu hrišćanske vojske nad Osmanlijama. Sledeća stanica na istom putu su **Sremski Karlovci**, barokni gradić veoma važan za istoriju u Srba jer je u njemu bilo sedište Karlovačke mitropolije i patrijaršije. Tu je osnovana **Bogoslovija**, druga u pravoslavnom svetu kao i **Karlovačka gimnazija** - prva u Srba. Krase ga spomenici kulture i institucije nastale pretežno tokom 18. i 19. veka: **Patrijaršijski dvor, Karlovačka gimnazija, Saborna crkva, Kapela mira** – podignuta na mestu gde je potpisan Karlovački mir 1699, **Bogoslovski seminar** – internat za đake Bogoslovije, **Česma „Četiri lava“** podignuta u čast završetka prvog vodovoda.

Sremski Karlovci imaju dugu tradiciju u gajenju vinove loze, a na Fruškoj gori poznati vinski centri su još i **Irig, Banoštor i Šid**. Da li ste znali da je prvu vinovu lozu na Fruškoj gori posadio rimski car Marko Aurelije Prob i to u 3. veku? Car je očigledno znao šta radi, jer je ovo tle po svom sastavu i klimi koja na njemu vlada, izvanredno povoljno za uzgoj kvalitetnog grožđa. Zahvaljujući njemu, vinogradarstvo ove oblasti je među najstarijim u Evropi, pa su fruškogorska vina od davnina privlačila ljude istančanog ukusa. Na glasu su sorte rizling, frankovka, merlo, game, vranac, portugizer, ausbruch... kao i bermet autentično desertno vino. Ovo piće se pravi isključivo od grožđa iz vinograda sa padina Fruške gore koje je oplemenjeno sa 24 do 26 vrsta aromatičnih trava, a navodno je bilo služeno na čuvenom brodu „Titanik“.

Izlet na ostrvskoj planini

Ako se, dakle, ne izgubite u ukusima i mirisima božanstvenih vina (i pratećeg posluženja) u prelepim vinarijama, možete iskoristiti dan i u šetnji Fruškom gorom. Ova planina nudi odlične uslove za izletnike i šetače, a za osvajanje njenih trim staza iako nije neophodno da budete u vrhunskoj formi – potrebno je samo da uz sebe imate neke od iskusnih vodiča, koji vam mogu pokazati sve lepote Fruške Gore. Nedeljni organizovani planinarski programi vode ljubitelje pešačenja do izletišta među kojima su: **Stražilovo, Glavica, Popovica, Iriški venac, TV toranj, Zmajevac, Brankovac, Andrevlje, Osovlje, Ležimir, Letenka i Testera**. Pored izletišta, možete posetiti i neka od mnogobrojnih jezera.

Planina, koja je visoka samo 539 metara, poznata je i kao „**Srpski Atos**“ ili „**Srpska Sveta gora**“, jer se na njoj nalazi čak **16 manastira**: Krušedol, Grgeteg, Staro i Novo Hopovo, Vrdnik, Jazak, Velika Remeta, Mala Remeta, Beočin, Rakovac, Đipša, Privina Glava, Kuveždin, Petkovic, Bešenovo i Šišatovac.

Ako vas je hodanje izmorilo, utočište i odmor možete potražiti u banjama **Vrdnik i Slankamen**, koje, pored terapijskih programa, nude i prijatne anti-stres pakete, a u letnjem periodu možete uživati u lekovitim vodama njihovih otvorenih bazena.

Najbolji suvenir, uz neko od fruškogorskih vina koji možete poneti odavde je zaštićeni proizvod Fruške gore - **lipov med**, koji za razliku od svih drugih na svetu sadrži 60 odsto polenovih zrnaca lipe. Samo podneblje i klimatski uslovi na kom niču fruškogorske lipe dodatno doprinosi njegovom fantastičnom ukusu.

U divnoj vojvođanskoj ravnici...

Ako krenete starim subotičkim putem posle desetak kilometara ugodne vožnje doći ćete u **Čenej**, staro bačko selo danas poznato kao naselje **salaša**, tradicionalnih vojvođanskih imanja, koja čuvaju duh prošlih vremena, domaću hranu i konje koji jure ravnicom. U ambijentu karakterističnom za bačka seoska domaćinstva u hladu voćnjaka uz tradicionalnu hranu i dobra vina možete bar za trenutak usporiti vreme i uživati. Na raspolaganju su vam „Salašarska bašta“/„Salaš 137“ (restoran sa smeštajem 3*), (uz prethodnu najavu) „Pajin salaš“ (restoran), „Brkin salaš“ (hrana i smeštaj 4*), „Mitin salaš“ (restoran sa smeštajem 2*), Konjički centar za rehabilitaciju, rekreaciju, relaksaciju i obrazovanje „U sedlu“ Salaš 341, i Edukativni kamp Čenej ŠOSO Milan Petrović. Tu su i smeštaj „Auto Kamp Farma 47“ i Restoran sa prenoćištem „Bulać“.

Čenej je očuvao slavu Novog Sada, kao nekadašnjeg centra jugoslovenske avijacije, jer je u njemu preživio i dan danas živi jedan od mnogih aerodroma koji su se nalazili u ovom kraju. **Aerodrom „Čenej“** je domaćin Aero-kluba „Novi Sad“ na kom je održan Evropski kup u paraglajdingu.

„Na lepom plavom Dunavu“

Da li ste znali da je Johan Štraus Mlađi svoju karijeru započeo upravo u Novom Sadu? On je baš tu održao svoj prvi veliki koncert 1847. godine i inspirisan lepim gradom čak napisao kompoziciju “Sećanje na Novi Sad”. Međutim, njegovo mnogo poznatije delo „**Na lepom plavom Dunavu**“ prema legendi je nastalo malo dalje i to u **Futogu** gde je bio gost čuvenog grofa Koteka. **Grofovsko porodica Kotek** ostavila je dubok trag u istoriji ovog mesta, a njihovim donacijama, tu je sagrađena i **Rimokatolička crkva „Srca Isusovog“** u kojoj se nalaze treće

po veličini orgulje na ovim prostorima. U Futogu je i Srpska pravoslavna **Crkva Svetih Vrača Kuzme i Damjana** sazidana 1776.

Ali pored plavetne reke i zanimljive istorije, Futog ima da ponudi i jedan jedinstven specijalitet, o kom se nadugo i naširoko pisalo još u vreme Turaka – legendarnom **futoškom kupusu**. Njemu je posvećena Futoška kupusijada, praznik ovog zaštićenog proizvoda Vojvodine, na kom su 2008. Futožani oborili Ginisov rekord za pravljenje najvećeg jela od kupusa, napravivši 6.556 sarmi.

Specijalitete od ovog autentičnog sastojka, možete probati u SUR Gostioni „**Splav-Dunavac**“ i „**Plavi Dunav**“.

Nedaleko od Futoga, nalazi se selo **Begeč**, koje je nadaleko proslavila **begečka šargarepa**, proizvod sa zaštićenim geografskim poreklom.

Begeč se naslanja na spomenik prirode **Begečku jamu**, značajno stanište ptica gnezdarica. Tu se nalaze ribolovni tereni, plaža, vikend naselje i ugostiteljski objekti.

Ovde možete ručati ili večerati na nekoj od čardi: “Čardi kod Braše”, “Čardi na jami” ili iskusiti atmosferu autentičnog seoskog domaćinstva ovog područja na “Cvejinom salašu”. Na salašu pored domaće kuhinje, na raspolaganju imate i smeštaj sa tri zvezdice (uz prethodnu najavu).

Kovilj, Budisava i Kač

Kovilj je staro bačko naselje koje se nalazi na obodu Koviljsko–petrovaradinskog rita. Prvi put se pominje u 13. veku. Naselje ima dve crkve i manastir. **Srpski pravoslavni manastir Kovilj** sa crkvom posvećenom Sv. arhangelima Mihajlu i Gavrilu

prema predanju je osnovao Sv. Sava. U Kovilju, nalaze se i dve srpske pravoslavne crkve iz 19. veka. **Srpska pravoslavna Crkva Vaznesenja Gospodnjeg i Crkva Sv. apostola Tome**, kao i **rodna kuća Laze Kostića**, slavnog srpskog pisca, pesnika i prevodioca.

Naselje je na obodu **Koviljsko–petrovaradinskog rita**. To je specijalni rezervat prirode koji se prostire na 4.840 ha. Prostrani rit formiran je na starim rukavcima Dunava. To je stanište retkih vrsta ptica registrovano kao IBA područje. Lokalitet **Arkanj** je poznat ribolovni teren.

Rode su najpoznatiji stanovnici ovog kraja, a na gotovo svakoj banderi videćete po jedno njihovo gnezdo.

Autentičnu bačku arhitekturu i način života možete iskusiti u najmlađem i najstarijem selu Šajkaške regije – **Budisavi i Kaču**.

Budisava je prigradsko naselje Novog Sada čijim centrom dominira **Rimokatolička Crkva Velike Gospe** izgrađena u neogotskom stilu 1908. sa tornjem visokim 45 metara. U blizini crkve nalazi se **Etno kuća** nastala velikim zalaganjem gospodina Tibora Milanovića. Tu je muzejska postavka koja pokazuje kako su bile opremljene kuće većine stanovnika Budisave na prelazu iz 19. u 20. vek. U dvorištu je kolekcija poljoprivrednih alatki, oruđa koja su služila za obradu zemlje, stari bunar, ali i serija fotografija koja prikazuje društveni život stanovnika između dva svetska rata.

Kač je od Novog Sada udaljen 8 km. U centru naselja se nalazi **Srpska pravoslavna Crkva Sv. Nikole** izgrađena između 1840. i 1844. godine, a na ulazu u selo (iz pravca Budisave), nalazi se novoosnovani manastir **Srpske pravoslavne crkve posvećen Vaskrsenju Hristovom**. Za ljubitelje ribolova uređen je ribolovni teren – **Crni vir**.

